

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
	Szerző		Hely
	Cím <i>Községi kölcsönök</i>		Idő <i>1911 4</i>
	Forrás: <i>Pesti napló</i>		Személy
	<i>Bp.</i> (Hely)	<i>1911 11/2</i> (Idő)	(Köt. v. fiiz.)

389.6

Községi kölcsönök.

Annak az érdekes licitálásnak, amelyet a székesfőváros kölcsöne körül fejtettek ki bankjaink, az lesz az örvendetes eredménye, hogy a főváros aránylag olcsó áron jut 60 millió koronához. A pénz áru. Az egyik olcsón, a másik drágán adja. Egyik sem kínálja önköltségi áron alul. És mindegyik biztosít magának annyi hasznot, amennyit csak biztosíthat. Ahol pedig konzorciumba mennek a versenyre képesek, ott ki van zárva a veszteség és egyoldalú, monopolisztikus az ár megszabása. Hiába való dolog bankári morálról beszélni, amely nem deferál a közérdeknek. Ez is olyan üzlet, mint a többi. Aki árut keres, az kénytelen megfizetni az árut. Aki árut kínál, az számít a kínálat feltételeivel és az önköltségi árral.

Más kérdés az, hogy helyén való-e megadni az alkalmat arra, hogy napokon át huzódó vad és ki-méletlen versenyfutásban mutassák meg a bankok, mennyire képesek rontani a másoknak számításait. Mert sok függ a kínálatnál attól, hogy miképpen állítják be a keresletet. Budapest székesfőváros való-ságos házalást végez kölcsönével. Nem helyes do-log. A fővárosnak tudnia kell, hogy milyen feltéte-lek mellett lehet pénzt kapni. Mondja ki, hogy mi-lyen áron vesz és ítéljen ehez képest az ajánlatokon.

Nagy baj az, hogy a községi kölcsönökkel nem foglalkoznak bankjaink rendszeresen és hogy a köz-ségek is teljesen magukra hagyatva — rendszer nél-kül kontrabálják kölcsöneiket. Innen van, hogy a köz-ségekben gyakorta évek során át halmozódnak össze a beruházási szükségletek és csak mikor ki-kerülhetetlen a pénzszerzés, akkor fordulnak a köl-csönöket nyújtó bankokhoz. Soha se gondol senki

arra, hogy pénzbőség idején kellene a községeknek beszerezniük szükségleteiket és sohase gondol senki arra, hogy megteremtsék a városok jó banktanácsa mellett, azt a típust, amely a kölcsönök elhelyezésére a legalkalmasabb lenne. A községeknek megbízható és állandó bankokat kellene szerezniük, a bankároknak pedig jó típusu papirokról kellene gondoskodniuk, hogy a községeket mindenkor elláthassák tőkével.

A magyarországi városoknak jelentékeny ösz-szegű befektetésre van és lesz még szükségük. Nem-csak a székesfővárosnak kellene milliók. A vidéki városokban évek során át gyülemlenek halomra a kielégítésre váró befektetések és a legrendszer-tele-nebb kapkodást lehet látni a szükséges tőkék elő-teremtése alkalmával. Ez a leginkább számottevő oka annak, hogy városainkban lassu a fejlődés és roppant nagy a hiányosság a közérdeket szolgáló intézményekben. Hol a vízvezeték, hol a csatorná-zás, hol a közvilágítás és a közkórház hiányzik; hol a kulturának legegységibb igényeit csufolja az elmaradottság. És legtöbbször azért, mert nincsen tőke, amely a befektetést lehetővé teszi. Ha pedig végre megvan a határozat, hogy kölcsönt vesznek föl, megindul a házalás, az ügynökjárás és a számitga-tás, amelynek rendszerint felszűlés a vége. Az ilyen kapkodva kezelés mindenre inkább alkalmas, mint arra, hogy a kölcsönszerzést könnyűvé és olcsóvá tegye.

Nem szimpátikus az a magyar szokás, hogy minden ügyes-bajos dolgunkban, legyen az a társa-dalom, vagy községek és törvényhatóságok dolga, az államhoz futunk segítségért. De a városok és törvényhatóságok kölcsöneinek rendszeressé tétele érdekében nem lehet mellőzniük azt az állami ha-

talmat, amely nélkül törvényhatóságaink különben sem tehetnek semmit.

A városok kölcsöneit állami gróval ellátott egy-séges típusú kötvényekben kellene kibocsátani. E mellett könnyen lehetne megállapítani, hogy az állami-garantált községi kötelezők vásárlására az árvapénztárak kötelezve is legyenek. Mert melles-leg jegyezve meg, nálunk az üzleti hatáskörök a legkülönösebb össze-visszaságban találkoznak egy-mással. Hogy csak egyre mutassak rá, megemlítem az árvapénzek elhelyezésének azt a módját, mely szerint közvetlenül nyújtott jelzálogkölcsönökben is gyümölcsöztethetők. Az árvapénztárak ezáltal jelen-tékeny versenyt támasztanak a jelzálogkölcsönök-kei foglalkozó intézeteknek, holott mobilitásuk ér-dekében sokkal racionálisabb lenne, ha a jelzálog-kölcsönöket a jelzálogüzlettel foglalkozó intézetek bonyolítanák le, a jelzálogleveleket pedig megvásá-rolnák az árvapénztárak; ami által még azt is el-érnék, hogy igen sok értékpapirusunk maradna idehaza. Majdnem hasonló az üzleti hatáskör össze-zavarása a városi kölcsönök terén is. A városok vagy nagyobb kibocsátó intézeteknél, vagy pedig saját kibocsátványaik eladása által, a külföldön, szerzik be kölcsöneiket. Ha hazai kibocsátó intézet adja a kölcsönveendő tőkét, községi kötelezvénye-ket ad el érte, legtöbbször a külföldnek. Ha azon-ban megteremtődnek a községi kölcsönöknek állami garanciával ellátott egységes típusa, árulhatná azt a belföldi bankár idehaza az árvapénztáraknak is, ami föltétlenül olcsóbb közvetítési díjjal jár, mintha a pénzt külföldről kell beszerezni. A magyar árva-pénztáraknak pedig aligha lehetne nagyobb szeku-ritást biztosító papirosa, mint az, amelyet a tör-vényhatóság bocsát ki az állam garanciájával és egy kibocsátó intézet forgatmányával ellátva. És ha ta-lán az ilyen kötvény biztonságában nem is áll fö-lötte az árvapénztárak által felbecsült ingatlanok 50%-os értékénél, de mobilitás szempontjából bizo-nyára fölötte áll. Ha ilyképpen megvonnánk szaba-tosan az üzleti hatásköröket és árvapénztáraink, meg alapítványi pénzeink nem keresnének elhelye-zést direkt jelzálogkölcsönökben, amelyeknek meg-kötése végre is bankári teendő és okosan ügyel-nénk arra, hogy hazai kibocsátványaink itthon ta-láljanak elhelyezésre, megszűnnék az a szégyenletes házalás, amelyet városaink végeznek kölcsöneikkel.

Dr. Berényi Pál.